

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett. in Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati pett vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Kopi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

„Rumeni ptič“ pristal v Španiji

Francoski prekoceanski polet uspel — Letalo je sinoči ob 8. pristalo na španski obali — Zaradi slepega potnika je moralo izliti mnogo bencina in predčasno pristati — Danes prispe v Pariz

Pariz, 15. junija. Letalo »Rumeni ptič«, s katerim sta se letalca Rene Lefevre in Jean As-soland podala na letošnji francoski prekoceanski polet v smeri iz Amerike v Evropo, je sinoči ob 8. srečno doseglo evropsko cilino ter pristalo v Comiloc, 65 km zapadno od Santanderja na španski obali. Po pristanku sta letalca izjavila, da sta pristala v mnenju, da se nahajata že na francoskih tleh.

To je bil sedmi prekoceanski polet, ki pa predstavlja tudi rekord. Od ameriške do evropske celine je rabilo letalo samo 29 ur ter je s tem pobil rekord, ki ga je držal doslej ameriški letalec Charles Levine s 32 urami. Preletela sta 5300 km. Povprečna hitrost je znašala 180 km na uro. Nad oceanom sta se morala boriti s skrajno neugodnimi vremenskimi prilikami. Skoro ves čas je vladal hud vihar, tako da sta morala kreniti s prvočne linije in to je tudi vzrok, da sta pristala dokaj južneje, kakor pa sta nameravala. Največ nepričik pa sta jima povzročala neprodorna megla in dež. Letalo se je moralo neprestano dvigati in zopet spuščati tik nad morsko gladino, kar predstavlja na eni strani veliko izgubo časa, na drugi strani pa prekomerno napetost in s tem združeno večjo uporabo bencina.

Letalo pa je imelo na krovu tudi »slepega« potnika. Kakkor se je že kmalu po startu domnevalo, se je skril na krovu letala 18-letni Schreiber, ki sta ga odkrila še le, ko sta bila oddaljena od obale že okrog 100 km. Zaradi preobremenjenosti sta morala izliti okrog 200 l bencina, kar se je seveda pozneje zelo maščevalo, ker jim je začelo primanjkovati bencina in sta morala znižati brzino, da sta izhajala do pristanka. Schreiber, ki sta ga sedaj izkrca-la, je na svojo pustolovščino zelo ponosen in obširno opisuje, kake občutke je imel, ko se je letalo dvignilo. Dokler ga niso odkrili, sploh ni vedel, kje so. Ko je spoznal, v kako nevarnosti je spravil s svojim nepremišljenim dejanjem letalo in letalca, mu je bilo seveda žal, vendar pa se ni dalo več pomagati.

Letalo »Rumeni ptič« je danes dopoldne nadaljevalo polet v Pariz. Davi sta ukrcala še 500 litrov bencina ter nato gladko startala. Schreiberja sta vzela s seboj v Pariz. Motorji funkcijonirajo brezhibno in tudi sicer se je po izjavi obeh letalcev izkazalo letalo kot zelo odporno. Letalca sta mnenja, da se bo še z raznimi rekonstrukcijami posrečilo konstruirati letalo, ki bo v vsakem pogledu zmoglo vse napore, ki jih zahteva prekoceanski polet.

Pariz, 15. junija. Na pariskem letališču v Cherbourg-u se je zbralo sinoči okoli 20.000 ljudi, ki so čakali z največjo napetostjo na prihod »Rumenega ptiča«. Šele opolnoči, ko je prišla vest, da je letalo že pristalo na španskih tleh, se je množica razšla. Davi pa so na vse zgodaj že zopet romale nepregledne vrste avtomobilov na letališče, kjer se je danes za sprejem letalcev zbrala še večja množica kakor snoči.

Poglobitev gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Českoslovaško

Trgovinska pogodba v čsl. zunanjopolitičnem odboru sprejeta — Pogodba naj poglobi medsebojne odnose na gospodarskem polju

Praga, 15. junija. V zunanje-političnem odseku českoslovaškega parlamenta je poročal predsednik vlade dr. Uhlíř o trgovinski in paroplovni pogodbi z Jugoslavijo, ki je bila podpisana 14. nov. 1928. V svojem govoru je podal zgodovino gospodarskih stikov z Jugoslavijo in ugotovil, da je značil. 1925 izvod ČSL v Jugoslavijo 820 milijonov, jugoslovenski uvoz v Českoslovaško pa 502 milijona Kč. V letu 1927 se je češki uvoz v Jugoslavijo dvignil že na 926 milijonov, dočim je značil jugoslovenski uvoz v Českoslovaško 585 milijonov Kč. Trgovinska pogodba, ki je bila sklenjena med obema državama, nudi širok in trden temelj za območno razvijanje zunanje trgovine.

Kot priključek tja to pogodbo bo v kratkem izdelan še dogovor o prostosti dela in socialnem zavarovanju. Nova trgovinska pogodba velja za tri leta in se podaljša avtomatično še za tri leta, ako je ena od pogodbenejših strank ne odpove.

Nova iznajmlja v letalstvu

Berlin, 15. junija. Prva vožnja novega ogromnega parnika »Bremen«, ki se bo vrnila 16. julija, bo pomenila nov dogodek v nemški paroplovbi, ker se bo preizkusila obenem tudi novost v letalstvu, namreč startanje leta s krova parnika s pomočjo naprave slične katapultu. Parnik »Bremen« bo namreč imel na krovu letalo, s katerim bo mogoče dostaviti nove poštne pošiljalne že en dan pred prihodom parnika v doleno pristanišče. Pri startu bo letalo s krova parnika dejansko odstreljeno v zrak. Naprava za start v obliku katapultata je prirejena 16 m visoko nad vodo ter obstaja iz tira dolgega 220 m, ki se uravnava v poljubno smer in po katerem se požene s pomočjo stisnjenega zraka s silno brzino voz, na katerem leži letalo. Za start se ta tir uravna pošteno proti vetrui ter požene po njem letalo v zrak.

Mednarodni kongres dela

Zeneva, 15. junija. Na današnji seji mednarodnega kongresa dela je govoril predsednik mednarodnega urada dela Albert Thomas. Njegov govor je bil resume vseh predlogov, ki so jih iznesli v tudi razprave o poročilu vodstva urada dela delegat različnih držav. Končno je pozval zbrane delegate, da naj poročajo delavstvu vseh dežel, da je in bo mednarodni urad dela vrnih svoje posle in nadaljeval tudi v bodoče svoje postopno delo.

Papež podedoval 1 milijon lir

Milan, 15. junija. Kakor poročajo listi je v Filadelfiji v Zedinjenih državah umrl znani filantrop Malone v 81. letu starosti. Svoječasno ga je papež imenoval za markiza. Zapustil je velike svote v dobrodelne namene, pa tudi papežu Piju XI. milijon lir.

Novi albanski poslanik v Beogradu

Beograd, 15. junija. Za albanskega poslanika v Beogradu je imenovan Džafet Villa, dosedanji tajnik albanskega zunanjega ministarstva. Novoimenovan poslanik bo te dni nastopil svoje mesto.

Mladinsko sodišče v Beogradu

Beograd, 13. junija. Včeraj se je vrnila pred mlađinskim sodiščem v Beogradu, ki je bilo osnovano po novem kazenskem zakonu, prva razprava. Na zatočeni klopi je bila 16letna Velinka Milenković, obtožena zaradi tativin. Obsojena je bila pogojno na 7 dni zapora.

Gospodarski stiki z Nemčijo

Berlin, 16. junija. Priviligirana trgovska agencija kraljevine SHS, ki obstaja že približno 10 let in ki jo je svoječasno osnovalo jugoslovensko trgovsko ministrstvo za pospeševanje trgovskih zvez z Nemčijo, je sklenila osnovati organizacijo za pospeševanje izvoza iz Nemčije v Jugoslavijo. Tej izvozni organizaciji se bo pridružila cela vrsta nemških tvrdk in sicer po vseh panoge po eno podjetje. Ker vzdržuje velika nemška industrijska podjetja skoraj vsako lastnega zastopnika v Jugoslaviji, pridejo v počet pri novi organizaciji le srednjevelične nemške tvrdke, ki so bile doslej vsed po manjkanju lastnih zastopstev v inozemstvu pri izvozu le malo udeležene.

Herman Wendel častni doktor beograjske univerze

Beograd, 15. junija. Snoči je priedel Pen-klub na čast znanemu nemškemu publicistu Hermanu Wendlu banetu. Herman Wendel bo danes na beograjski univerzi svečano promoviran za častnega doktora.

Podpisovanje delnic za priv. agrarno banko

Beograd, 15. junija. Jutri se bo vrnila v Zagreb konferenca denarnih zavodov, na kateri se bo sklepalo o osnovanju sindikata bank, ki naj organizira akcijo za vpis delnic privilegirane banke. Banke bodo vpisale najmanj 60 milijonov Din na način, da bo vsak denarni zavod vpisal najmanj 2% svoje osnovne glavnice.

Oster nastop pariškega tiska proti Bethlenu

Demokratična Francija bi s teroristično Madžarsko sploh ne smela vzdrževati diplomatskih stikov. — Falzifikatorska in tihotapska afera še ni pozabljena

Pariz, 15. junija. Povodom prihoda grofa Bethlena v Pariz piše socialistični »Populaire« z najostrejšimi izrazi o sprejemu madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena. Že to je mnogo, piše list, da se s tako teroristično državo, kakor je Madžarska, sploh vzdržujejo diplomatski odnosi. Ne more pa se opraviti, da sprejema demokratična država kakor je Francija diktatorja Bethlena s toliko uljednostjo. Poincaré je gotovo pozabil, da grof Bethlen ni samo madžarski diktator, temveč tudi šef vlade, ki je bila v zvezi z falzifikatorji novčanic francoske banke. Ali se Poincaré ne spominja več potovanja zastopnikov vlade reakcijske narave?

Bethlen igral s svojim kontraadmiralom Horthyjem tako vplivno vlogo. Dokazano je, da so med falzifikatorji francoskih bankovcev in madžarski policijo ter madžarsko vlado obstoje natisneže zveze. Razen tega se je Madžarska vlada tudi hitro pozurila, da je pomilostila obsojene falzifikatorje. Vsekakor se mora domnevati, da je Poincaré, ki je prijateljsko stisnil grof Bethlenu roke, pozabil na vse te dogode, kakor je tudi pozabil na madžarsko tihotapsko orožja, ki so pokazali enako spremnost v aferi s falzifikatorji novčanic francoske banke. Ali se Poincaré ne spominja več potovanja zastopnikov vlade reakcijske narave?

Madžari rovari na vse strani

Madžarska iridentistična propolskem kongresu v Bukarešti aganda na mednarodnem polje pred rumunskim parlamentom

Bukarešta, 15. junija. V rumunski zbornici je bila vložena interpelacija o postopanju madžarskih delegatov na mednarodnem poljedelskem kongresu v Bukarešti, ki so med inozemske deležnike razdeljevali madžarsko-iridentistične zemljive, na katerih je bila Sedmograška označena kot madžarsko ozemlje. Zunanji minister Mironescu je odgovoril, da je v teki diplomatske akcije glede iridentističnega gibanja v Budimpešti. Izjavil je, da je že protestiral pri madžarskem odpravniku poslov v Bukarešti. Ta mu je izjavil, da je prinesel imenovane zemljive tajnik nekega učenjaka. Madžarski poslanec Vilko je v imenu madžarske stranke v Rumuniji izjavil, da stranka ni dobila nobene inicijative iz Budimpešte in da je bila do države vedno lojalna.

Bukarešta, 15. junija. Izvršni odbor madžarske stranke v Rumuniji je razpravljal o stališču madžarskih manjšin z ozirom na dosedanje manjšinsko politiko vlade Manjšina. Predsednik stranke, grof Jurij Bethlen je obrazložil vzroke, zakaj se ni doslej madžarska stranka v Rumuniji obrnila na Društvo narodov, kar pa bo storila, ako ne bodo izpolnjene zahteve madžarskih manjšin. Dalje je sklenil izvršni odbor stranke prijeti z borbo za izpremembo sedanjega volilnega zakona, ki po madžarskem mišljenju omejuje število mandatov narodnih manjšin.

Jugoslavija v Svetu D. N.

Na jesenskem zasedanju D. N. bo izvoljen zunanjji minister dr. Marinković kot zastopnik Male antante v Svet D. N.

Beograd, 15. junija. Kakor poročajo iz Madrida je imel zunanjega ministra dr. Kosta Kumanudi zadnje dni sestanke z vsemi predstavniki velesil, ki so zastopane v Društvu narodov. Po poročilih španskih listov so bili ti sestanki v zvezi z izvolitvijo zastopnika naše države v Svet Društva narodov, ker bo zastopal obenem celokupno Malo antanto. Doslej je zastopal Malo antanto rumunski delegat Titulescu, čigar mandat pa letos poteče. Kakor se doznavata po septemborskem zasedanju izvoljen v Svet Društva narodov naš zunanjji minister dr. Voja Marinković.

Rusi demandirajo vesti o vpadu v Mongolijo

Nevarnost nove rusko-japonske vojne na Daljnem vzhodu

London, 15. junija. Listi poročajo iz Pekinga, da so ruske čete prekračile madžursko mejo in da so njihove predstrelke dosegle že Khialar. Ruske čete dobivajo ojačanja po sibirski čeleznici Čang Hi Liang, sin in naslednik Čang Tso Lina, je zaprosil nankingško vlado za pomoč. Nankingška vlada je prejela od svojih konzulov v Rusiji poročilo, da so kitajski konzuli obkoljeni od ruskih čet.

Daily Telegraph poroča iz Pekina, da obstaja mnenje, da bo Japonska posredovala aktivno v sporu med Rusijo in Kitajsko, ako bi ruska invazija ogrožala celotno ozemlje Mandžurije.

List poveda, da more nastati zelo resen položaj, da so informacije mandžurskega guvernerja resnične, ne glede na to, da postavlja ta akcija odkritosrčnost sovjetske vlade pri sprejetju Kellovelga pakta v čudno luč. Rusija

Moskva, 15. junija. Iz Pekinga razširjene vesti o napadu ruskih čet na mongolsko ozemlje kot protiukrep sovjetske Rusije zaradi preiskav na sovjetskih konzulatih na Kitajskem se uradno demandirajo kot docela nerestljive.

Čicerin bo poslanik v Londonu?

London, 15. junija. Danes je angleški kralj sprejel v nastopni avdijenci novoimenovanega ameriškega poslanika generala Dawesa. Pri tej prilnosti je prvič invenčen novi angleški zunanjji minister Henderson.

Nadaljno padanje žitnih cen v Budimpešti

Budimpešta, 16. junija. Upanje, da se bo po izjava finančnega ministra dr. Wekerla borza pomirila, se je izkazalo kot prazno. Prodajne ponudbe se še vedno množe in zato še nadalje padajo tečaji. Razen tega so poročila iz inozemstva mimo razveseljiva. Na ekfotno borzo je vplivala tudi velika nervoznost na finančnem trgu.

Borzna poročila.

Zagrebčka in ljubljanska borza danes nista poslovala.

INOZEMSKIE BORZE.
Curih. London 25.2075. Nework 519.95.
Pariz 20.3225. Milan 27.1950. Madrid 74.40.
Berlin 123.95. Dunaj 73.02. Beograd 912.7/8.
Praga 15.885. Bukarešta 3.0826. Budimpešta 30.60. Zofija 3.7525.

Botanični institut Ljubljanske univerze

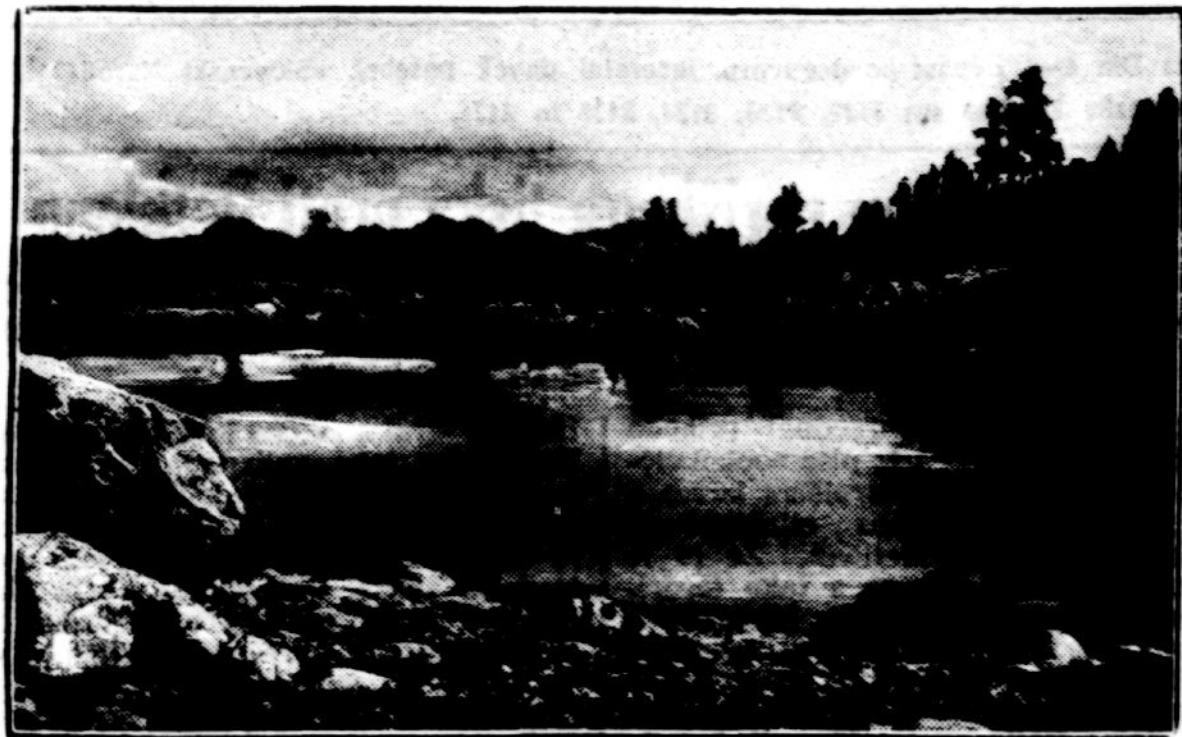
Podrobnosti o institutu, ki uživa velik interes inozemstva

Izmed institutov ljubljanske univerze vzbudja veliko pozornost botanični institut. Prva predavanja iz botanike na ljubljanski univerzi so se pričela v letih 1920 in 1921, dočim so pričeli urejeti botanični institut šele l. 1922.

Botaniko študira na naši univerzi do 35 dijakov. Poleg njih posluža predavanja o rastlinskih šrovinah do 18 tehnikov, ki se vadijo v mikroskopiranju. Važno je, da dia-

nični institut za svoje razstavljene križanice, dosežene z umetnim križanjem raznih vrst žit, odlikovan z zlato kolajno. Zadevni poskusi so se vršili v botaničnem vrtu v Betincih.

Kakov znano, je poklonila botanični vrt univerzi l. 1919, takratna pokrajinska vlada. Direktor vrtu je profesor Pavlin, ki skrbi, da se rastlinski inventar neprestano veča. Zanimivo je, da je bilo z botaničnega vrtu

Rogled na naš narodni park

ki že med študijami preizkušajo svojo zmožnost za lastna botanična raziskavanja, ki naj bi jih kot srednjosloški profesorji nadaljevali. Tako raziskujejo n. pr. dva profesorja v Murski Soboti rastlinstvo Prekmurja, eden v Kranju pa mahove naših planin.

Slušatelji so našli na Barju algo Tetraspora tetracanthum, doma v okolici jezera Tanžanjske v Afriki, in zbrali in določili v ljubljanski okolici nad 600 različnih vrst zobi in približno toliko tudi alk.

Ob priliku lanske jubilejne razstave Knjižnice družba za Slovenijo je bil bot-

poslanih samo v enem letu 3000 paketov semen na 31 inozemskih univerz, ki so se interisale za semena.

V zvezi z botaničnimi vrtom je treba omeniti tudi naravni botanični vrt Lubljanske univerze triglavski narodni park, katerega ustavitev je bila združena z velikimi težavami. Končno je že le posrečilo, da so se Bohinjci udali nasvetom izvedencev, izsekali na Komni živo rušje in si izbrali nove pašnike.

Za triglavski narodni park je odločen areal od 3700 ha pri Sedmih jezerih.

Nova regulačna črta Dunajske ceste

Odmev na članek dr. V. Gregoriča in na druge predloge glede regulacije Dunajske ceste.

O tem zanimivem problemu se je razpredla v »Slovenskem Narodu«, prav intresantna debata. Zdi se mi pa, da tako g. dr. Gregorič, ki je objavil lanskoletni sklep občinskega sveta (obenem z daljšim poročilom mestnega gradbenega urada glede izpremembe regulačne črte na Dunajski cesti), kot tudi oni gospodje, ki so se postavili na stališče, da izprememba regulačne črte na Dunajski cesti ni potrebna, upoštevajo premač faktične razmere, ali pa, kot g. dr. Gregorič smatra, da je to zadeva samo par parcelnih lastnikov. Ti bi menda hoteli zazidati svoje parcele, toda le v stari stavbični črti, nočeno pa menda tegu storiti v izpremenjeni stavbični črti.

Predhod preko železnice na Dunajski cesti je pač problem, kateremu je treba podrediti (v primeri z vsem vprašanjem) malenkostne privatne interese. In kar naprej izjavim, da smatram lanskoletni sklep občinskega sveta glede sprememb regulacije kot enega najvažnejših činov, ker se je res imelo pred očmi tudi bodočnost celokupne ljubljane, ne pa samo interese posameznikov. Ni torej vprašanje, ali naj se nekaj parcel zazida med Trdinovo ulico in Vilharjevo cesto — saj imamo v Ljubljani se nešteito nezazidanih parcel še v sredini in torej ne prihaja pomanjkanje stavbičnega sveta po pošt — ampak se mi zdi, da je glavno vprašanje to, kako bo severni del Ljubljane vezan na najprimernejši način s središčem mesta.

Več teji debati se je ponovno omenjala tudi preložitev ljubljanskega kolodvora, pa tudi njegova poglobitev je bila omenjena kot prav lahko izvršljiva zadeva. Če se prav spominjam, se je o kolodvorskem vprašanju ljubljanskem pričelo razpravljanju, že kmalu po potresu. Slučajno mi je prišlo v roke tudi tiskano poročilo ankete o preložitvi kolodvora (iz leta 1919), katere so se udeležili strokovnjaki vseh ljubljanskih tehničnih uradov (gradbeni direkcie, železniške direkcie, mestnega gradbenega urada, Južne železnice). Ta anketa je prišla do zaključka, da bi bila najboljša rešitev problema preložitev ljubljanskega kolodvora in sicer se je kot najboljši projekt ocenil projekt št. II., ki je vseboval naslednjo rešitev.

Glavni kolodvor ljubljanski bi se namestil tamkaj, kjer stoji sedaj Kolinska tovarna v Zeleni jami in sicer navpično na sedanjem smer železniških tirov. Tudi železniški tiri bi stali navpično na sedanjem smer proge ter bi se osebni kolodvorski tiri razpustili med žensko bolnicu v Vodmatu in Linhartovo cesto na severu. Nekoliko proti vzhodu osebnega kolodvora bi se nahajal tovarni kolodvor z vsemi svojimi mnogobrojnimi tiri. Razen tega bi se napravil med pokopaliscem Sv. Križa v vojaškem vežbališčem še dolg premični kolodvor. Proga na Gorenjski bi šla od tega novega ljubljanskega kolodvora preko Smartnega, fomačevega in Ježice do St. Vida. Proga za Trst bi pa šla v glavnem po sedanjem dolenskih progah in preko Mestnega kopališča na Ljubljanci ter skozi Mestni log in bi se na Viču priključila k sedanjim tirom. Na ta način bi tedaj odpadle železniške proge v Ljubljani in bi se mesto v resnici lahko neovirano razvijalo tudi na krajih, kjer sedaj to onemogočajo železniške naprave. To je vsekakor zelo zanimiv projekt in bi se v resnici zadeva z njega uresničenjem tudi radikalno rešila.

Zanimalo me je pa vseeno, kako bi se dal ta projekt izvršiti. Dobil sem v mestnem gradbenem uradu na vpogled nekoliko podrobnejšo situacijo in ugotovil naslednje:

Podreti bi bilo treba Kolinsko tovarno, del tovarne za lep ter vse zgradbe, ki se nahajajo na jugu od teh objektov, to se pravi vso ljubljansko ulico, veci del Valentinskem Vodnikove ulice, del Pohlinove in Prešernove ulice ter ves Jamski trg, nadalje premač faktične razmere, ali pa, kot g. dr. Gregorič smatra, da je to zadeva samo par parcelnih lastnikov. Ti bi menda hoteli zazidati svoje parcele, toda le v stari stavbični črti, nočeno pa menda tegu storiti v izpremenjeni stavbični črti.

Da bi pač problem, kateremu je treba podrediti (v primeri z vsem vprašanjem) malenkostne privatne interese. In kar naprej izjavim, da smatram lanskoletni sklep občinskega sveta glede sprememb regulacije kot enega najvažnejših činov, ker se je res imelo pred očmi tudi bodočnost celokupne ljubljane, ne pa samo interese posameznikov. Ni torej vprašanje, ali naj se nekaj parcel zazida med Trdinovo ulico in Vilharjevo cesto — saj imamo v Ljubljani se nešteito nezazidanih parcel še v sredini in torej ne prihaja pomanjkanje stavbičnega sveta po pošt — ampak se mi zdi, da je glavno vprašanje to, kako bo severni del Ljubljane vezan na najprimernejši način s središčem mesta.

Tako nekako mislijo o sovraženi kritiki tudi slikarji in glasbeniki. Kritik ne zna rabiti čopiča, kritik ne zna svirati na noben instrument, kaj pa še dirigirati, — kakšno vrednost more torej imeti njegova sodba? Kritik je predvsem literarni človek, in tudi to literarnost, mu zamerijo, zlasti v umetnostih, ki nimajo opravka z literaturom. Toda gledališče ima opravka živo, saj je gledališče izvršilni organ dramatične literature, in če le res v splošni umetnosti, da kritiku ni treba, da bi obvladovalo njen tehnično spremest, nego da mu zadoča le teoretično znanje tehnične katekolički umetnosti ter da je njegova silna in povsem upravičena pozicija stališče sprejemajočega z vsemi pravicami in dolžnostimi, potem velja to še bolj za gledališče, ki stoji vendar literarni izobrazbi kritikov tako blizu. Kritik ima tu pravico soditi zlasti žato, ker brani interese literature, pesniškega dela nasproti igralcu, ki se trudi, da bi dvignil čim bolj svojo ulogo, in nasproti gledališčnim ravnateljem, katerim gre zmerom bolj za zunanjih uspeh, nego za zadovoljitev umetniških zahtev.

Kritik gledališča se opira predvsem na pravico gledalca, na stališče sprejemajočega, ki sprejema umetniški vtisk, da o njem razsoča in ga analizira, ne da bi se mu bilo treba pri tem brigati, s kakšnimi sredstvi je bil tisti vtisk izvan. Tako, kjer glasbenemu kritiku ni treba, da ima preščiščana partitura in sme le na temelju dojmov poslušati glasbe trditi, kakšnega značaja in vrednosti je, in kakor sme reči, dasi sam mi virtuož, je li igral virtuož dobro ali slab, prav tako ni treba, da bi gledališki kritik poznal vse razmere in načade na kulismi, dekoraciō in razsvetljevanjem, teknično tehniko, mašinerije, stanje, gaž in knjige računov, skratka vso stvarno resničnost gledališča.

Kritikova reč je iluzija, slika življenja, ki ga čara scena, vse to varljivo in kakor sem minilivo, kar žari z odra v gledališču. To primerjati s sni in pojmi o dramatični lepoti, kakor si jo je ustvaril s svojim duševnim razvojem, s skušenostmi, citanjem

nu. In ker je občinska uprava z lanskoletnim sklepom povsem pravilno ocenila razmere in izredno važnost prehoda na Dunajski cesti ter rezervirala potrebiti prostor, bi bil nepopravljiv greh, ako bi se hotelo pasti zopet nazaj v recidivo.

Star Ljubljancan.

Prebrisani dečko.

— Papa, pojasni mi, prosim, kaj je njegova polovica? Ce se ne motim, je to njegova žena.

— Da, simko.

— Od tistega, ki se oženi dvakrat, ne ostane torej nič.

Kritik in igralec

Vsek kritik bi moral biti vsaj 2 do 3 leta praktično zaposlen pri velikem gledališču.

in študijem, le to je kritikova naloga, a nič drugač.

Igralec igra in gleda navzdol v gledališče, kritik sedi in gleda igralca na odru — že v tej nasprotnosti smeri je simboličen eksistence le na posameznih večerih in grmagdi vso svojo tvorno silo in njen napetost v nekaj malo trenotkov, je zato naoblčutičljivejši izmed vseh umetnikov ter v svoji samozavesti načaja ramljiv. En sam kritik stavek v enem samem njegovem nastopu lahko mahoma podre njegove nade in iluzije dolgih mesecov. Cisto človeško prirodno in razumljivo je zato, da gleda igralec v kritiku svojega zakletega sovražnika, ki ni zadovoljen niti takrat, ko je menil igralec podati svoje najlepše in zagrenjuje mu s svojo sodbo sladkost aplavzov ter voni cvetlic, ki jih je odnesel s scene.

In kaj šele gledališči ravnateli! V njegovih očeh je kritik večni škodočine, ki ga ne more zadovoliti noben repertoar, ki se mraci, ko se pri burki zabava vse gledališče, ki se smeje, ko se sentimentalni del gledalcev joka, in kaj neizprosniti upnik svoje menice, predlagajo vedno iznova v iznova svoje Shakespeareje. Hebele in Ibsene, dočim se sklicuje ravnateli na stanje svoje blagajne ter postavijo na repertoar, ki so všeč publiki in mu polnilo hišo.

Večen in neodstranljiv razkol! Toda ponavljam: v interesu umetnosti si ne smemo žleti, da bi bilo drugače. Igralska umetnost je poleg pevske in glasbene najzapljivejša vseh umetnosti, saj osvaja gledalca z neposrednimi učinki na čute, in ako naj gledalec in poslušalec ne zapade enako zapljivim učinkom aplavza, tega opija, ki zavaja igralcem domišljavo v lažniperadižu in uspava njegovo autokritiko, potrebuje močnega korelativa v neizprosnih in smotnih kritiki, ki napsot kultu oseb vztraja neomajno na zahtevah umetnosti in igralcu ne da miru dokler ne pada skrajnega in poslednjega, česar je igralec sposoben.

Nemška Gesellschaft für Bühnenkunst je nedavno predstavila anketo o tem, kaj hoče, kakšna naj bi in kakšne more biti gledališča kritika. Odgovori igralcev so bili za danasno kritiko zelo nepriznani, čenar se seveda ni čuditi po vsem, kar seveda vedal. Imenovana Gesellschaft je izkušala z vseh odgovorov posneti resumé. Strinjajo vse želite po izboljšanju kritike v nekaj zahtevah, ki jim stoji na prvem mestu tale: »Vsek kritik bi moral biti vsaj dve do tri leta praktično zaposlen pri velikem gledališču.«

Zahteva se sliši krasno, a je vendar nesmiseln, ker je le ne izvršljiva, nego tudi izviraloča iz popolnega nepoznanja psihološkega stališča in živilenskega razvoja kritikovega. Ne glede na to, da gledališča kritika ni niti pri večini narodnih, tem manj pri nas, družbeni kartori, kateri bi mogel človek posvetiti nekaj let spečilnega studija in vežbanja, ali si je mogoče misliti, da bi bila našim mladim umetniškim duhovom kritika cilj njihovih stremljenij? Nikakor ne. Vsačko mora biti produktiven umetnik, v našem primeru igralec, ali pač s tem, da so tu in da svoj princip neomajno in dosledno propagirajo, slike pijačne, da premišljajo, in prej ali posneje jih privede tako daleč, da pijejo vse.

Kritik in igralec (pevec) živita in delujejo skratka v različnih svetovih. Bilo bi dobro, aby bi mogel kritik s svojim znamenjem objemati oba in dolžnost mu je, da se trudi za to. Ali namesto da bi se odrekel svojim pravicam idealnega gledalca, kakšen mora biti gledalca vdano sprejemajočega, a obenem svobodno in neizprosnemu presojajočega, je bolje, da ostane v svojem lastnem svetu, v katerem je njegova veljava, uspešnost in sila.

F. V. Krejčí »Divadlo«, Praha, IX., 1.

Polkovnik Prašnikar umrl

Včeraj dopoldne je izdihnil v Novem mestu v 84. letu starosti polkovnik v poslaju, g. Matej Prašnikar. Polkovnik je služboval nad 40 let pri bivšem 17. pešpolku ter je bil kot tak znani po vsej Sloveniji. Nesteto slovenski vojaki v častnikov, ki se služili pod njim, se ga spominjajo kot zavednega Slovenca, ki je bil radi svojega nacionalnega prepranja osovražen pri svojih predstojnikih.

Kakor znamo, je bil polkovnik Prašnikar udeležil vojne v Italiji ter aneksionske vojne v Bosni in Hercegovini. V Andrejkovi knjigi »Slovenski fantov v Bosni in Hercegovini« je popisan njegov junakači čin, ko je rešil iz najhujšega ognja svojega tovarnika, vendar zlasti pod njim, se ga spominjajo kot zavednega Slovenca, ki je bil radi svojega nacionalnega prepranja osovražen pri svojih predstojnikih.

Kakor znamo, je bil polkovnik Prašnikar udeležil vojne v Italiji ter aneksionske vojne v Bosni in Hercegovini. V Andrejkovi knjigi »Slovenski fantov v Bosni in Hercegovini« je popisan njegov junakači čin, ko je rešil iz najhujšega ognja svojega tovarnika, vendar zlasti pod njim, se ga spominjajo kot zavednega Slovenca, ki je bil radi svojega nacionalnega prepranja osovražen pri svojih predstojnikih.

Mesarski pomornik P. je peljal po Vodnikovem trgu na mesarskem vozlu 5 telet, ki so bila tako skupaj sličena, da se niso mogli gibati. Ustavljen po stražniku, se je P. izgovarjal na gospodinjo, češ da mora storiti, kar mu je bilo ukrepano.

Na Celovški cesti je aneksično oblačilo neka posestnica s Tržaške ceste. Bila je aretirana ter s pomočjo dveh moških prenesena v policijski zapor na Bleiweisovi cesti.

S tiralec se zasledujejo radi volumnih tativ in delavec Ivan Janž, rojen 1. 1906, v Selenci ob Dravi, pristojen v Tinje, sreč Maribor, hlapec Karol Farič, rojen 1. 1911, v Mariboru in tja pristojen ter delavec Viktor Smolnikar, rojen 1. 1898, v Lokah in tja, sreč Kamnik, pristojen.

Sofol

Kriševi pri Ljutomeru. Poletje 1929 je načelničar, gospodin Kriševi, poletje 1930, vodnik v kraj kriševi začel veljati. Vzdušni v letu 1930 je načelničar, gospodin Kriševi, poletje 1931, vodnik v kraj kriševi začel veljati. Vzdušni v letu 1932 je načelničar, gospodin Kriševi, poletje 1933, vodnik v kraj kriševi začel veljati. Vzdušni v letu 1934 je načelničar, gospodin Kriševi, poletje 1935, vodnik v kraj kriševi začel veljati. Vzdušni v letu 1936 je načelničar, gospodin Kriševi, poletje 1937, vodnik v kraj kriševi začel veljati. Vzdušni v letu 1938 je načelničar, gospodin Kriševi, poletje 1939, vodnik v kraj kriševi začel veljati. Vzdušni v let

